

INFORMAZIOA ETA DEMOKRAZIA EUSKADIN GAUR

*ADIERAZPEN-ASKATASUNERAKO
PLATAFORMA*

Duela hilabete batzuk, Plataforma honek, komunikatze-
-eskubidearen alde, adierazpen-askatasunaren alde,
medio publikoen zerbitzu publikoaren alde, komunika-
bide autonomoen garapena eta aniztasunaren alde egin
zuenean, kazetariaren lanarekiko zenbait arriskuri buruzko
kezka ere azaldu zuen. Ondorengo gertaerek, arrazoitu egin
dute gure komunikatze-sistemaren hondatze demokratiko eta
deontologikoagatiko alarma hura.

Lehenik eta behin, Iglesiasen bahiketa zela eta, zenbait gertaera ezkor ikusi ahal izan ziren: informazioa erantzun sozialak sortzeko tresna gisa erabili izan da, medioak alderdikerien

berehalako oihartzun bihurtuz; zifren erabilera okerra egon da (manifestazioetan) eta baita albistena ere (Goierriko enpresarien bilera); alarma soziala eragin zuten gertaeren nahitako azpibaliotzea egin izan da (Calvo, Iantzi eta Kalparsoren heriotzak); aldatu egin izan dira albistea, tituluak eta eduki infomatiboekiko lanbidean zeuden arau tradizionalak; muturtzea eta agresibotzea dakarren sinplekeria manikeoa erabili izan da; *Amnistiaren aldeko Gestore k* antolatutako ekintzetan, kazetariak mehatxatu ziren; *HBk* ohar kezkarria plazaratu zuen, tonu mehatxaria erabiliz eta lankide arteko salakeria eskatuz.

Bigarrenik, poliziak *Egin*-en artxiboetan eginiko sarrera arbitrarioa dago. Gobernutik *Egin* ixtea eskatu eta publizitatearen boikotera egin da dei. Honek, komunikazioaren alor pribatuan agintekeriazko eskuhartzea egin dela adierazten du.

Hirugarrenik, filtrazio eta dokumentu pribatuen ageriko erakuste publikoa bere egiten duten kazetaritza instituzionalizatu egin da, legezketasuna eta egiazketasuna ziurtatzeke eta pribatutasuna aintzakotzat hartu gabe. Esklusiba sentsazionalistaren lehiari ekin zaio.

Azkenik, nahiz eta erabaki parlamentarioak hartuta egon, informazioa ez da medio publikoetan aniztu, alderdiei dagokien minutu-banaketatik harantzago.

BALIO PROFESIONALAK AUZITAN

Deontologia autoerregulatzaitetik eta irizpide profesionaletatik eginagatik, informazioa beti izaten da informatzailearen araberakoa. Inoiz ez da neutrala izaten. Bereziki Euskadin, krisian eta bidegurutzean dagoen herri honetan. Elkarren artean onartu gabeko unibertso sinbolikorik gabe eta denok onarturiko jokorako araurik gabe gauden honetan. Honaino, halere, normala irudi lezake, nahiz eta iritzi ezberdinak medioetara iristeko aukeren artean desoreka izugarriak egon.

Kezkarriena, aldi berri batean sartu izana da. Informazioaren arau eta funtzioetan aldaketa kualitatiboak ari dira

gertatzen, agi denez, lanbideak bereganatzen dituenak. Informazioa zentzuz aldatzen ari da, aldi berezietarako informazio gisa hartuz, ekintza politikorako tresna bilakaturik, interes politikoen eta iritzi-taldeen menpeko zuzen bihurtuz, lagun/are-rioen arteko muturketa lagunduz, eta itxura batean, nolabaiteko adierazpen-askatasun abstraktu baten kontra jo gabe.

Sinplekeria eta manikeismo horretatik, ordea, beren burua biktimatzat dutenak ere ez dira libratzen. *MLNVa* ren kontrako iritzi-joen beraien estrategia politikoekin zerikusirik ez balute bezala eta erroak gizartearengan berarengan ez balituzte bezala jokaturik, bere gidariek medio eta kazetariei leporatzen dieten joera horien errua, aldi berean berorien kontrako mezu gotor bat eraginez. Estatuaren botere polizial eta exekutiboaren esku zuzenak balira bezala aurkeztuz, oinarrian gizartearen beraren joeren katalizatzaile diren «mezulariak» erruduntzen dira.

MUTURRERATZEAREN ARRISKUAK

Alde bateko eta besteko komunikabideek elikatzen duten muturketa sozial honetan, beste ate arriskutsu bat ari gara gurutzaten: informazioa fronte politiko berri bihurtzen da —esplizitoki indarkeriaren aurka eta inplizitoki, arerio ideologikoak direnen kontra—, gerra informatiboa egiten da «guztiak balio du» pentsatuz. Denok ikusi behar genuke, gizartearen muturreratze horrek bi ondorio larri dituela. Batetik, desagertu egiten da komunikabideen funtzio demokratizatzailea (elkarrizketa soziala, hausnarketa, ideien eztabaidatze askea bultzatzea). Bestetik, kazetaritzak berezko dituen balio eta arauak, nahiz inplizitoak, nahiz esplizitoak, hondatu egiten dira.

Errealitate honen aurrean, *Adierazpen-Askatasunerako Plataforma* ren kideok, bere aniztasunetik abiatuta, euskal kazetaritzak elkarren artean adostutako zentzu batzuetan joan behar duela uste dugu: adierazpen-askatasunaren alde, garai honetarako arau etikoak bilatu nahi dituen debate baterantz, eta guzti honek irekita dauden komunikazio-liskarrak konpontzeko eduki dezakeen tresna gisako erabilgarritasunerantz.

Hiritarrek ondo informatuak izateko duten eskubideak, agintari publikoengan, erakunde sozial eta politikoengan, eta kazetari eta komunikabideengan, joera-aldaketa eskatzen du. Gure aldetik langintza honekiko atxekimendua aitortzen dugu, ardura bera bereganatzen dutenengana zabalik gaudela adieraziz. Eginkizun hau, kazetari eta komunikabide beraiei dago-kien zeregina da.